

Święto Podwyższenia Krzyża

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

- omówienie fragmentu o wężu miedzianym;
- kształtowanie szacunku i czci wobec krzyża.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- opowiada historię śmierci Izraelitów, która była spowodowana przez jadowite węże jako kara za grzech niewierności;
- wskazuje i omawia znaczenie krzyża jako symbolu chrześcijaństwa;
- podaje, gdzie, kiedy i w jaki sposób oddajemy cześć krzyżowi;
- omawia drogę i wskazuje miejsca przebywania relikwii na świecie.

Pojęcia i postaci

Św. Helena, święto Podwyższenia Krzyża Świętego, krzyż znakiem miłości Boga do człowieka, krzyż „Znakiem ocalenia od śmierci”, relikwia.

Wartości

Krzyż istotą życia chrześcijańskiego, oddawanie czci i szacunku krzyżowi.

Metody i środki

rozmowa kierowana, pogadanka, burza mózgów, prezentacja multimedialna, praca z tekstem na podstawie pieśni: „Krzyżu Chrystusa, bądźże pochwalony (...)”.

Propozycja realizacji

Modlitwa na rozpoczęcie lekcji

Fragmentem z Ewangelii wg św. Jana pomódlmy się za waszych rówieśników, szczególnie za tych, których przytłaczają różne problemy:

„Jezus powiedział do Nikodema: A jak Mojżesz wywyższył węża na pustyni, tak potrzeba, by wywyższono Syna Człowieczego, aby każdy, kto w Niego wierzy, miał życie wieczne. Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne. Albowiem Bóg nie posłał swego Syna na świat po to, aby świat potępił, ale po to, by świat został przez Niego zbawiony” (J 3, 16-18).

Cele lekcji. Nauczyciel podaje cele w języku ucznia: będę znał drogę relikwii Krzyża i ustanowienia święta Podwyższenia Krzyża Świętego; będę umiał wyjaśnić, jakie znaczenie dla chrześcijanina ma znak krzyża, będę wiedział, jak okazać cześć i szacunek krzyżowi.

Metoda – rozmowa kierowana.

Postawy i ich konsekwencje – niewłaściwe zachowania i kary

Nauczyciel tłumaczy, że podczas meczu piłki nożnej, sędzia wręcza zawodnikowi żółtą bądź czerwoną kartkę, gdy chce ukarać zawodnika; może tak też zdarzyć się w waszym codziennym życiu, kiedy macie do czynienia z „żółtymi” lub „czerwonymi” kartkami. Otrzymujecie je od nauczycieli lub rodziców.

Następnie pyta, co dzieje się z zawodnikiem, który otrzymał taką kartkę? – Należy doprowadzić uczniów do wniosku, że podczas meczu piłki nożnej sędzia pokazuje żółtą lub czerwoną kartkę, żeby ukarać zawodnika za poważne naruszenie zasad gry. Pierwsza żółta kartka jest karą, która pełni rolę ostrzeżenia, ale już druga żółta kartka oznacza przyznanie kartki czerwonej, której skutkiem jest konieczność opuszczenia boiska przez zawodnika do końca meczu, bez możliwości zastąpienia go innym zawodnikiem. Sędzia może od razu przyznać zawodnikowi czerwoną kartkę, np. za wyjątkowo niewłaściwe zachowanie. Okoliczności przyznania żółtych i czerwonych kartek oraz ich ilość mogą również powodować dalsze konsekwencje, np. dyskwalifikację zawodnika z udziału w jednym, dwóch lub w większej liczbie kolejnych meczów.

Nauczyciel rozdaje uczniom po 2 małe karteczki – żółtą i czerwoną. Na żółtej uczniowie mają napisać, jakie zachowania w domu lub w szkole najczęściej wiążą się z przykrymi konsekwencjami, na czerwonej, jaką karę mogą otrzymać za nieodpowiednie zachowanie. Po zakończeniu pracy nauczyciel zbiera karteczki, czyta zawartość, zaczynając od żółtych, a następnie czerwonych. Zadanie to uczniowie wykonują anonimowo.

Przykładowe odpowiedzi:

Zachowania, które pociągają za sobą przykre konsekwencje:

- a) W szkole: wagary, ściąganie na klasówce, hejtowanie kolegi, koleżanki w sieci, niestosowne, aroganckie zachowanie względem nauczycieli, dokuczanie koleżance itp.
- b) W domu: zaniedbywanie obowiązków domowych, późny powrót do domu ze spotkania z rówieśnikami, słabe oceny, zbyt długie przesiadanie przed komputerem, telefonem komórkowym, nieprzestrzeganie zasad ustalonych przez rodziców, opiekunów, głównie z rodzeństwem, rodzicami itp.

Kary za niewłaściwe zachowanie:

- a) W szkole: upomnienie od nauczyciela, uwaga do dziennika, obniżenie oceny z zachowania, obniżenie oceny z przedmiotu, wezwanie rodziców itp.
- b) W domu: zakaz korzystania z komputera, telewizora, komórki przez określony czas, zakaz wychodzenia na spotkania z koleżankami, kolegami, obowiązek wynoszenia śmieci bez możliwości zamiany na jakieś inne zajęcia, obowiązek zmywania naczyń przez określony czas itp.

Nauczyciel pyta:

- Dlaczego wasze złe zachowania pociągają za sobą przykre konsekwencje?
- Po co ustala się zasady i kary za ich łamanie?

Zachowania, które wymieniliście, są „nie fair”. Naruszają zasady szkolne i domowe, które ustalono, aby dobrze się wszystkim funkcjonowało. Kary mają na celu zniechęcenie was do ich łamania i poprawę zachowania.

Metoda – pogadanka. W nawiązaniu do Słowa Bożego, którym rozpoczęto modlitwę lub uczniowie mają w podręczniku, nauczyciel przybliży historię Izraela podczas wędrówki przez pustynię i czyta bądź prosi o przeczytanie ucznia fragmentu z Księgi Liczb:

„Szli [Izraelici] w kierunku Morza Czerwonego, aby obejść ziemię Edom; podczas drogi jednak lud stracił cierpliwość. I zaczęli mówić przeciw Bogu i Mojżeszowi: «Czemu wyprowadziliście nas z Egiptu, byśmy tu na pustyni pomarli? Nie ma chleba ani wody, a uprzykrzył się nam już ten pokarm mizerny». Zesłał więc Pan na lud węże o jądzie palącym, które kąsały ludzi, tak że wielka liczba Izraelitów zmarła. Przybyli więc ludzie do Mojżesza, mówiąc: «Zgrzeszyliśmy, szemrząc przeciw Panu i przeciwko tobie. Wstaw się za nami do Pana, aby oddalił od nas węże». I wstawił się Mojżesz za ludem. Wtedy rzekł Pan do Mojżesza: «Sporządź węża i umieść go na wysokim palu; wtedy każdy ukąszony, jeśli tylko spojrzy na niego, zostanie przy życiu». Sporządził więc Mojżesz węża miedzianego i umieścił go na wysokim palu. I rzeczywiście, jeśli kogo wąż ukąsił, a ukąszony spojrzał na węża miedzianego, zostawał przy życiu” (Lb 21, 4-9).

Nauczyciel dopowiada: Izraelici podczas wędrówki przez pustynię byli nieulojalni wobec Pana Boga. Bóg opiekował się swoim narodem. Zsyłał im codziennie mannę i przepiórki, aby nie umarli z głodu w drodze przez pustynię. Kiedy potrzebowali wody, otrzymywali ją. Mieli wszystko, co było potrzebne do życia. Ale po pewnym czasie zaczęli narzekać. Nauczyciel zadaje pytania:

- Na co narzekali Izraelici?
- Jakie były konsekwencje niewierności Izraelitów?
- Co Izraelici zrobili, aby ratować swoje życie?
- Jakie polecenie dał Bóg Mojżeszowi?

Podsumowując, nauczyciel wyjaśnia, że podczas przedłużającej się wędrówki Izraelici stracili cierpliwość. Osłabła ich wiara. Kolejny już raz zapomnieli o potędze Boga, który ich uwolnił z niewoli egipskiej i opiekował się w drodze do Ziemi Obiecanej. Zaczynali wątpić, że Bóg pragnie ich dobra. Tęsknili za Egiptem, choć tam byli niewolnikami. Nie docenili wartości wolności, którą otrzymali od Boga. Gdy zaczęli umierać od ukąszenia węży, zrozumieli, że pomoc Boga jest konieczna, bez niej są zupełnie bezsilni, a śmierć była konsekwencją ich niewierności. Przyszli, mówiąc do Mojżesza, „zgrzeszyliśmy”. Bóg okazał im swoje miłosierdzie i uratował ich, gdy się nawrócili.

Metoda – burza mózgów. Na środku tablicy umieszcza się (lub zapisuje) planszę z tekstem (J 3, 14-15).

Nauczyciel zadaje pytania uczniom:

- Kim jest Syn Człowieczy, o którym mówi Pan Jezus?
- Co to znaczy, że Pan Jezus został wywyższony?

Można również umieścić rysunek przedstawiający Jezusa na krzyżu. W trakcie wypowiedzi nauczyciel dodaje również pod rysunkiem planszę z napisem, może też napisać:

JEZUS OCALA NAS OD ŚMIERCI WIECZNEJ.

Uczniowie wpisują tekst do zeszytu:

„A jak Mojżesz wywyższył węża na pustyni, tak potrzeba, by wywyższono Syna Człowieczego, aby każdy, kto w Niego wierzy, miał życie wieczne” (J 3, 14-15).

JEZUS OCALA NAS OD ŚMIERCI WIECZNEJ

- Przed czym ocala nas Jezus Chrystus?

Podsumowując, nauczyciel wskazuje, że wąż umieszczony na palu jest zapowiedzią Jezusa, który zawieszony na drzewie krzyża umrze na nim za nasze grzechy, żeby nas ocalić od śmierci wiecznej. My, chrześcijanie, jednocząc się z Chrystusem ukrzyżowanym przez wiarę, otrzymujemy życie wieczne. Dlatego też wąż miedziany jest zapowiedzią krzyża Pana Jezusa.

Metoda – rozmowa kierowana, prezentacja multimedialna.

Wiemy, iż dzięki krzyżowi otrzymujemy ocalenie od śmierci wiecznej, dlatego krzyż należy traktować z należytyym szacunkiem i czcią. W tym momencie można pokazać prezentację ze zdjęciami krzyży w różnych miejscach.

- Gdzie spotykamy krzyże? (w domach, salach lekcyjnych, w kościołach, kaplicach, szpitalach, przy drogach...)
- W jaki sposób powinniśmy zachowywać się w obecności krzyża? (czynimy znak krzyża, przynosimy kwiaty, całujemy krzyż, przechodząc obok krzyża, zdejmujemy czapkę ...)
- W jaki sposób powinniśmy czynić znak krzyża?

Metoda – praca z podręcznikiem – nauczyciel poleca przeczytać uczniom treść lekcji z podręcznika w celu zapoznania się z historią drogi Krzyża Pana Jezusa, miejsc, gdzie obecnie znajdują się relikwie Krzyża Św. i ustanowienia święta Podwyższenia Krzyża Świętego.

Metoda – miniwykład z elementami prezentacji. Nauczyciel pokazuje uczniom zdjęcie (może przygotować prezentację multimedialną) z adoracji krzyża w Wielki Piątek i rzeźbę św. Heleny z krzyżem i mówi: W roku liturgicznym przewidziane są dni, w których szczególnie czcimy krzyż Pana Jezusa. Oprócz każdego piątku są nimi Wielki Piątek oraz święto Podwyższenia Krzyża Świętego obchodzone 14 września. Jest ono związane z odnalezieniem przez św. Helenę drzewa krzyża, na którym umarł Jezus Chrystus. Nastąpiło to prawdopodobnie 14 września 320 r., 326 r. lub 330 r. W sposób szczególny pamiętamy, że męka i śmierć Chrystusa na krzyżu były konieczne, abyśmy żyli wiecznie.

Metoda – praca z tekstem na podstawie pieśni: „Krzyżu Chrystusa, bądźże pochwalony(...)”. Uczniowie odpowiadają, na podstawie poznanych już treści związanych ze Świętem Podwyższenia Krzyża Świętego i hymnu o Krzyżu, na postawione tam pytania.

Podsumowanie lekcji

Odnalezienie relikwii i ustanowienie Święta Podwyższenia Krzyża Świętego przyczyniło się do rozwoju jego kultu. Dziś już wiemy, że krzyż nie tylko jest symbolem naszej wiary, ale wyraża jej istotę, jest znakiem Zbawienia: jest wyrazem wiary w Syna Bożego, wiary w to, że Bóg obdarza nas swoim błogosławieństwem, oraz przeświadczeniem w moc Chrystusa, który ocala nas od śmierci wiecznej.

Modlitwa na zakończenie

Można puścić do odsłuchania i przemyślenia „Hymn o Krzyżu” link poniżej:

https://www.youtube.com/watch?v=MVs7L_RjF4, tytuł: „Krzyżu Święty, co świat obejmujesz (hymn o Krzyżu)”, kanał: „Modlimy się”, (dostęp: 5.08.20220).

Praca domowa

Z podręcznika.

Korelacja z edukacją szkolną

- Język obcy nowożytny, język mniejszości narodowej lub etnicznej: słownictwo religijne – święto Podwyższenia Krzyża Świętego, Krzyż znakiem miłości Boga do człowieka, Krzyż „Znakiem ocalenia od śmierci”, relikwia;
- Wychowanie do życia w rodzinie: wartości i tradycje ważne w rodzinie, uwzględnienie Krzyża – jego znaku i zbawczego charakteru, oddawanie czci Krzyżowi.